

Administrationens 2. budgetvurdering

Budget 2022-2025

Siden budgetseminaret i april har regeringen og KL indgået en økonomaftale for budget 2022 og indtægtsprognosen er blevet opdateret for budget 2022-2025. Hvor økonomaftalen og indtægtsprognosen bidrager til en budgetforbedring, er budgetudfordringerne desværre vokset siden budgetseminaret i april.

Som konsekvens heraf udgør kassetrækket i budget 2022-2025 med virkninger af økonomaftalen og ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer 113,9 mio. kr. i budget 2022 og i alt 229,4 mio. kr. over perioden, og servicerrammen overskrides med 35-40 mio. kr. årligt over budgetperioden. En del af overskridelsen på servicerrammen kan løses via de tekniske handlemuligheder med i alt 13,8 mio. kr. Herefter udestår en overskridelse på ca. 25 mio. kr. årligt som Byrådet skal håndtere via budgetreduktioner. Dette vil frigøre et råderum på ca. 20 mio. kr. til anlægsinvesteringer eller skattelettelser i slutningen af budgetperioden.

Hertil kommer, at kommunen på kort sigt også står overfor en kapacitetsudfordring på daginstitutionsområdet. Denne budgetudfordring foreslår administrationen delvist løst via en omprioritering inden for anlægsbudgettet. Ikke mindst set i lyset af det i forvejen høje anlægsbudget i budgetperioden.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	3
Administrationens 2. budgetvurdering 2022-2025	7
1. De nationale rammer	7
2. De lokale rammer	8
3. Servicerammen og serviceudgifter	17
4. Anlæg	18
5. Likviditet	20
6. Gæld	21
7. Budgettets robusthed og usikkerheder	23
8. Videresendte sager fra fagudvalg	24
9. Handlemuligheder	25
10. anbefalinger	26
11. Den videre proces	28
Ordforklaring (alfabetisk rækkefølge)	29

Sammenfatning

Fredensborg Kommune har et godt økonomisk udgangspunkt med en forventet kassebeholdning på ca. 300 mio. kr. ultimo 2021, og en gæld som er afdraget i 2023.

Siden budgetseminaret i april har regeringen og KL indgået en økonomiaftale for budget 2022 og effekterne af økonomiaftalen samt den opdaterede indtægtsprognose er nu indarbejdet i talgrundlaget til administrationens 2. budgetvurderingen.

Corona-epidemien har sat sine spor på udviklingen på beskæftigelsesområdet, og Fredensborg Kommune forventer merudgifter på området på i alt 53,1 mio. kr. over budgetperioden. Merudgifterne er indarbejdet i talgrundlaget i en forventning om, at de vedtages med budgetrevisionen pr. 30. juni 2021.

I økonomiaftalen kompenseres kommunerne for de demografiske ændringer på børn-, skole- og ældreområdet, men regeringen og KL kom ikke til enighed i årets budgetforhandlinger om compensation for de sidste mange års udgiftsudvikling på det specialiserede socialområde. Der er således fortsat en budgetubalance på det specialiserede socialområde.

Hvor økonomiaftalen og indtægtsprognosen bidrager til en budgetforbedring, er budgetudfordringerne desværre vokset siden budgetseminaret i april. De nye budgetudfordringer, som er kommet til siden budgetseminaret i april, er følgende:

- Forhøjelse af merudgifter på Politikområde Familie og Handicap med 2 mio. kr. årligt, således at de forventede merudgifter over budgetperioden nu er på i alt 70,0 mio. kr. (drift)
- Merudgifter til specialundervisningsområdet på i alt 21,6 mio. kr. over budgetperioden (drift)
- Merudgifter som følge af rengøringsudbud på i alt 6,4 mio. kr. over budgetperioden (drift)
- Drift til nye daginstitutioner på i alt 15,7 mio. kr. over budgetperioden (drift)
- Forhøjelse af merudgift til renovering af tagkonstruktion på Kokkedal Skole med 10 mio. kr., således udgiften nu er på i alt 40 mio. kr. over budgetperioden (anlæg)
- Merudgifter til IT-sikkerhed på i alt 21,4 mio. kr. over budgetperioden (anlæg + drift)

Ovenstående budgetudfordringer kommer oven i de allerede præsenterede budgetudfordringer til aprilseminaret.

Herudover står kommunen over for en kapacitetsudfordring på daginstitutionsområdet i den kommende budgetperiode på ca. 100 mio. kr. Denne budgetudfordring forslår administrationen delvist løst via en omprioritering inden for anlægsbudgettet, da kommunens anlægsniveau i forvejen er højt set i forhold til kommunernes samlede anlægssramme.

I det opdaterede budget 2022-2025, med virkningerne af økonomiaftalen og ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer indarbejdet, er der et kassetræk på 113,9 mio. kr. i budget 2022 og 229,8 mio. kr. over budgetperioden. I budget 2021-2024 var der indarbejdet et kassetræk på i alt 135 mio. kr. for årene 2022-2024, som blandt andet går til investeringer i udviklingen af kommunens bygninger og faciliteter.

Med de nye budgetudfordringer overskrides servicerammen med 35-40 mio. kr. årligt i budgetperioden. En del af overskridelsen på servicerammen kan løses via de tekniske handlemuligheder i form af at overføre budget fra drift til anlæg med i alt 13,8 mio. kr. Herefter udestår en overskridelse på ca. 25 mio. kr. årligt, som Byrådet skal håndtere via budgetreduktioner.

Det skal dog hertil nævnes, at det ikke er uden risiko at løse en del af overskridelsen af servicerammen med de tekniske handlemuligheder. Dette skyldes, at kommunens anlægsbudget i forvejen ligger højt set i forhold til kommunernes samlede anlægsramme og risikoen for, at kommunen bliver bedt om at reducere udgifterne i den faseopdelte budgetlægning, flyttes således fra servicerammen til anlægsrammen.

Tabel 0.1 Basisbudget med virkningerne af økonomiaftalen og ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Vedttaget budget	80,3	33,2	21,5	-13,4	121,5
Tillægsbevillinger inkl. forventet budgetrevision pr. 30. juni 2021	1,5	51,2	4,3	2,6	59,6
Lov- og cirkulæreprogrammet inkl. andre reguleringer (netto)	0,0	-0,2	-0,9	-0,9	-2,0
Pulje til bedre bemanning	3,6	3,6	3,6	3,6	14,4
Kvalitetssløft af folkeskolen	3,9	5,7	5,7	5,7	21,0
Rekrutteringspulje	0,7	1,0	1,0	1,0	3,7
Puljer til særlige formål	0,7	1,0	1,0	1,0	3,7
Pris- og lønfremskrivning	-9,3	-11,7	-8,1	-4,5	-33,6
Indtægtsprognose (ekskl. lcp)	-49,4	-44,9	-47,2	-57,6	-199,1
Basisbudget i alt	32,1	38,9	-19,1	-62,5	-10,6
Demografiregulering	5,4	7,0	7,0	7,0	26,3
Genopretning af reserver	6,8	6,8	6,8	1,8	22,2
Forhøjet: Forventet merforbrug På Politikområde Familie og Handicap	22,0	19,0	16,0	13,0	70,0
Ny: Forventet merforbrug Specialundervisning	5,4	5,4	5,4	5,4	21,6
Broengen, udskydelse af besparelse	0,0	3,1	0,0	0,0	3,1
Dimensionering af Beredskab	1,0	1,1	1,1	1,0	4,2
Ny: Fordyrelse af rengøring	1,6	1,6	1,6	1,6	6,4
Ny: Drift til nye daginstitutioner	2,0	4,0	5,7	4,0	15,7
Forhøjet: Renovering af skimmelsvamp i tagkonstruktion på Kokkedal Skole	20,0	20,0	0,0	0,0	40,0
Udskiftning af nødkaldssystem	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Udskiftning af låsesystem	4,5	0,0	0,0	0,0	4,5
Ny: IT-sikkerhed	8,1	5,1	4,1	4,1	21,4
I alt	113,9	111,9	28,5	-24,6	229,8

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Det er administrationens vurdering, ud fra størrelsen af overskridelsen af servicerammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning, at det ikke er muligt at friholde nogle politikområder fra budgetreduktioner. Med baggrund heri har administrationen følgende anbefalinger til budgetlægningen for budget 2022-2025:

1. At korrektioner til basisbudgettet, ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer indarbejdes i budgettet fuldt ud
2. At Byrådet beslutter budgetreduktioner på ca. 25 mio. kr. årligt på driftsbudgettet og samtidig anvender de tekniske handlemuligheder til at reducere kommunens serviceudgifter. Hermed overholdes servicerammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning på 100 mio. kr. stort set i hele budgetperioden. Dette kan f.eks. gøres ved at:
  - a. Anvende råderumsforslag "T3 Reduceret pris- og lønfremskrivning på driften" på 10 mio. kr. årligt
  - b. Anvende råderumsforslag "T4 Reduceret demografifremskrivning med 50 pct.", som kan frigøre 2,7 mio. kr. i 2022 og 3,5 mio. kr. i overslagsårene
  - c. Reducere driftsreserven fra 15 mio. kr. til 10 mio. kr. med baggrund i, at de forventede merudgifter på de specialiserede socialområder indarbejdes i budgettet
  - d. Finansiere nødkalds- og låsesystem på Politikområde Pleje og Om-sorg via en intern leasingordning med en årlig reduktion af budgettet på i alt 2,5 mio. kr. i 2022-2025
  - e. Reducere niveauet for IT-sikkerhed med i alt 2,8 mio. på drift og 2,8 mio. kr. på anlæg over budgetperioden
  - f. Vedtage yderligere budgetreduktioner på driftsbudgettet for 3,0 mio. kr. årligt
  - g. Overføre vedligeholdelsesmidlerne med 100 procents overførselsadgang på i alt 11,3 mio. kr. og IT-indkøb på i alt 2,5 mio. kr. fra drift til anlæg
3. At kapacitetsudfordringen på daginstitutionsområdet løses via:
  - a. En parallelforskydning af Generationernes Hus med ét år
  - b. At undersøge mulighederne for at få private aktører til at opføre dagtilbud og plejehjem i nogle bysamfund for derigennem at mindske behovet for anlægsinvesteringer
  - c. At undersøge muligheden for at anvende et eventuelt mindreforbrug på Politikområde Børn til at reducere kapacitetsudfordringen
4. At alle nye drifts- og anlægsinitiativer følges af kompenserende finansiering samt at der til nye anlægsinitiativer anvises driftsbudget og administrative ressourcer til gennemførelse af anlægsinitiativet

Med indarbejdelse af virkningerne af økonomiaftalen og ny demografi, genopretning af reserver, udfordringer samt budgetreduktioner på ca. 25 mio. kr. årligt vil servicerammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning stort set blive overholdt i hele budgetperioden 2022-2025. Herudover

frigøres ca. 20 mio. kr. som vil kunne anvendes til anlægsinvesteringer eller skattelettelser i slutningen af budgetperioden.

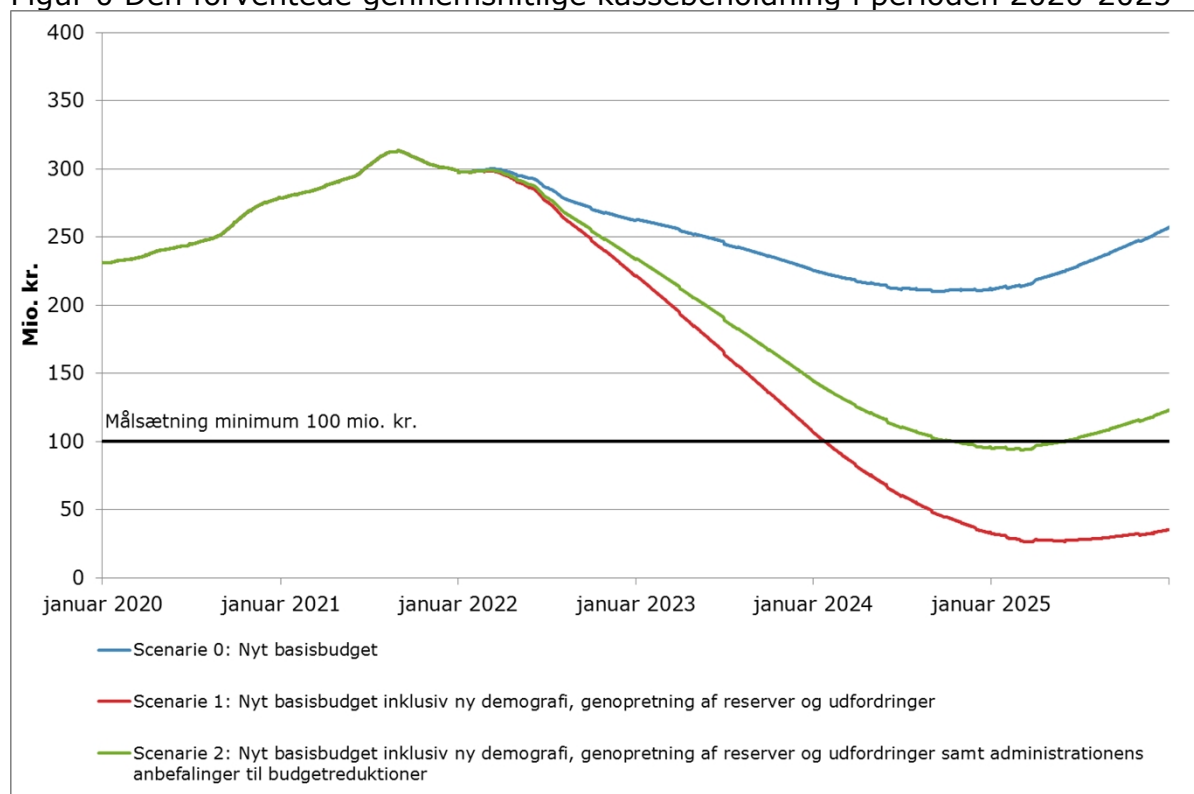
Tablet 0.2 Administrationens anbefalinger til budgetreduktioner

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Reduceret pris- og lønfremskrivning (Råderrumsforslag T3)	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-40,0
Reduceret demografifremskrivning (Råderrumsforslag T4)	-2,7	-3,5	-3,5	-3,5	-13,2
Reducere driftsreserven til 10 mio. kr.	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-20,0
Finansiering af nødkald og låsesystem inden for Politikområde Pleje og Omsorg	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5	-10,0
Ændring af niveau for IT-sikkerhed (drift)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-2,8
Yderligere budgetreduktioner	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-12,0
Drift/serviceudgifter i alt	-23,9	-24,7	-24,7	-24,7	-98,0
Ændring af niveau for IT-sikkerhed (anlæg)	-3,0	-0,8	0,4	0,6	-2,8
Drift og anlæg i alt	-26,9	-25,5	-24,3	-24,1	-100,8

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Herefter vil prognosen for likviditetsudviklingen se ud som følgende.

Figur 0 Den forventede gennemsnitlige kassebeholdning i perioden 2020-2025

Administrationens 2. budgetvurdering 2022-2025

Formålet med administrationens 2. budgetvurdering er at give Byrådet et grundlag for de forestående politiske forhandlinger for budget 2022-2025. Budgetvurderingen giver samtidig anbefalinger til handlemuligheder. Budgetvurderingen kan for det politiske overblik læses selvstændigt, men understøttes af de øvrige dokumenter i budgetmaterialet. Det gælder eksempelvis notat om indtægtsprognose, anlægsoversigter mv. Bagerst i budgetvurderingen er en ordforklaring til de ord, der i budgetvurderingen markeres med en lille stjerne (*) første gang ordet anvendes.

1. De nationale rammer

Den 8. juni 2021 indgik regeringen og KL en økonomiaftale* om kommunernes økonomi for 2022. Aftalen indeholder ikke de store ændringer for Fredensborg Kommunes økonomi i forhold til forudsætningerne til budgetseminaret i april 2021.

KL gik ind i forhandlingerne med et krav om et løft af de specialiserede socialområder eller at regeringen tog et medansvar for de besparelser som kommunerne må foretage i kraft af, at der har været en stor udgiftsvækst på området som kommunerne ikke er blevet kompenseret for. Dette resulterede i, at der af økonomiaftalen fremgår, at regeringen er bevidst om, at kommunerne på dette område bliver nødt til at foretage hårde prioriteringer i kraft af, at der ikke er rum for udvidelse på grund af råderummets størrelse i dansk økonomi i 2022.

Med økonomiaftalen for 2022 løftes kommunernes serviceramme* med 1,4 mia. kr., hvilket stort set svarer til den demografiske udvikling for børn, skole og ældre på landsplan. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv. Løftet svarer til ca. 9,7 mio. kr. i Fredensborg Kommune, hvilket er ca. 2,8 mio. kr. mere end forudsat i budgetseminaret i april 2021. I Fredensborg Kommune er de demografiske ændringer fra 2021 til 2022 på børn, skole og ældre opgjort til 8,6 mio. kr.

Af aftalen fremgår også, at kommunerne fortsat skal frigøre 0,4 mia. kr. til brug for velfærdsprioritering*. Pengene skal blandt andet findes ved mere effektive indkøb, administrative effektiviseringer og nye organisationsformer. Hertil kommer, at kommunerne skal frigøre 0,2 mia. kr. som følge af en reduktion af brugen af eksterne konsulenter. Disse midler forudsættes også brugt til at udvikle kernevelfærden. Samlet svarer det til ca. 4,2 mio. kr. i Fredensborg Kommune.

Med økonomiaftalen er der vedtaget en anlægsramme* på 19,9 mia. kr. i 2022, heraf skal kommunerne selv finansiere 1 mia. kr. Anlægsrammen er 0,4 mia. kr. højere end budgetteret. Dette betyder, at Fredensborg kommune får tilført 2,8 mio. kr. til anlæg i 2022.

Med udligningsreformen er aftalt en ramme til at hæve indkomstskatten uden sanktioner for kommuner, som taber, og en ramme til at sænke indkomstskat-

ten med tilskud på 90-90-85-80-75 procent i 2021-2025. Denne ramme er i 2022 forhøjet med 28 mio. kr. Fredensborg Kommune kan alene søge denne pulje i forhold til at sænke indkomstskatten. Herudover er der i årets økonomiaftale afsat en pulje på op til 50 mio. kr. i 2022. Tilskuddet udgør 75-50-50-25 procent i de respektive år i budgetperioden 2022-2025.

Såfremt der søges om tilskud til skattenedsættelser, der overstiger de ansøgte skatteforhøjelser, vil Indenrigs- og Boligministeriet i behandlingen af kommunernes ansøgninger bl.a. lægge vægt på, at skatten kan sættes ned i kommuner med en høj udskrivningsprocent (Fredensborg Kommune 25,3 procent mod landsgennemsnittet på 24,95 procent).

Økonomiaftalen og en sammenfatning af effekten af økonomiaftalen for Fredensborg Kommune er vedlagt under faneblad 11.

2. De lokale rammer

Fredensborg Kommune har en robust økonomi, men samtidig er der med tidligere års budgetforlig truffet beslutninger, som indebærer et væsentligt kasse-træk i budgetperioden. Kommunens forventede kassebeholdning er på ca. 300 mio. kr. ultimo 2021 og gælden er afdraget i 2023. Dog er der i de kommende år en række uomgængelige merudgifter både på drifts- og anlægsbudgettet som skal håndteres og som vil udfordre kommunens budget.

2.1 Nyt basisbudget

Kommunens basisbudget* inklusive tillægsbevillinger siden budgetvedtagelsen, virkningen af økonomiaftalen og indtægtsprognosen giver et kassetræk på 32,1 mio. kr. i 2022, og der er i alt en kasseopbygning på 10,6 mio. kr. over budgetperioden 2022-2025. Dette skal ses i forhold til, at der i budget 2021-2024 var indarbejdet et kassetræk i årene 2022-2024 på 135 mio. kr. jf. tabel 2.1.1. Kassetrækket var et udtryk for en planlagt nedbringelse af likviditeten.

Tabel 2.1.1 Nyt basisbudget inklusiv virkningerne af økonomiaftalen

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Vedttaget budget	80,3	33,2	21,5	-13,4	121,5
Budgetrevision pr. 31. oktober 2020	3,8	-7,8	0,1	-5,8	-9,7
Budgetrevision pr. 31. marts 2021	3,7	2,1	0,5	1,0	7,2
Budgetrevision pr. 30. juni 2021	-7,0	57,6	4,3	8,1	63,0
Godkendelse af skema A Boligselskabet Borgerbo afd. IV	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Udlodning fra afvikling af HMN Naturgas	1,0	-0,6	-0,6	-0,6	-1,0
Lov- og cirkulæreprogrammet inkl. andre reguleringer (drift)	0,5	0,2	0,0	-0,1	0,6
Pulje til bedre bemanning	3,6	3,6	3,6	3,6	14,4
Kvalitetsløft af folkeskolen	3,9	5,7	5,7	5,7	21,0
Rekrutteringspulje	0,7	1,0	1,0	1,0	3,7
Puljer til særlige formål	0,7	1,0	1,0	1,0	3,7
Pris- og lønregulering	-9,3	-11,7	-8,1	-4,5	-33,6
Indtægtsprognose (ekskl. lcp)	-49,4	-44,9	-47,2	-57,6	-199,1
Lov- og cirkulæreprogrammet inkl. andre reguleringer (finansiering)	-0,5	-0,4	-0,9	-0,7	-2,6
Nyt basisbudget	32,1	38,9	-19,1	-62,5	-10,6

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Tillægsbevillinger

Siden vedtagelsen af budget 2021-2024 har Byrådet vedtaget tillægsbevillinger for 8,5 mio. kr. i 2022 og over budgetperioden nedreguleret budgettet med 3,4 mio. kr. Hertil kommer budgetrevisionen pr. 30. juni 2021 som vedtages samtidig med 2. behandlingen af budgettet. Denne er på forhånd indarbejdet i det nye basisbudget ud fra, at denne både vil påvirke bundlinjen og serviceudgiftsniveauet i budgetperioden. I budgetrevisionen pr. 30. juni 2021 er der lagt op til, at der indarbejdes en kasseopbygning på 7 mio. kr. i 2022 og et kassetræk på 63,0 mio. kr. i alt over budgetperioden.

Årsagen til det store kassetræk i budgetrevisionen pr. 30 juni 2021 skyldes hovedsageligt det opdaterede skøn for beskæftigelsesområdet. Kommunerne kompenseres under ét for udgifterne på beskæftigelsesområdet, men udviklingen i Region Hovedstaden er mindre positiv end i resten af landet. Dette betyder, at kommunerne i Region Hovedstaden ikke kompenseres fuldt ud for deres merudgifter.

Situationen på beskæftigelsesområdet er i Fredensborg Kommune – ligesom i resten af Region Hovedstaden – kun i langsom bedring efter corona-pandemien. Som konsekvens heraf ligger skønnet i Fredensborg Kommune for udgifterne til a-dagpenge og sygedagpenge væsentligt over det niveau som var forudsat i 2022, da budget 2021-2024 blev vedtaget. Det er en stor udfordring, at den aktive beskæftigelsesindsats har været suspenderet i en meget lang periode.

Antallet af personer på a-dagpenge er fortsat højt, og særligt i Region Hovedstaden falder ledigheden ikke i samme tempo som i resten af landet. Særligt servicesektoren er fortsat hårdt ramt, mens andre sektorer – som f.eks. medicinskt sektoren og håndværkerfagene – oplever en mangel på arbejdskraft. En forholdsvist stor gruppe borgere har under corona-krisen bevæget sig længere væk

fra arbejdsmarkedet, og det er vurderingen, at det kan blive vanskeligt at få alle disse tilbage i ordinær beskæftigelse – i hvert fald på kort sigt.

Antallet af personer på sygedagpenge er omtrent 50 procent højere end før corona-krisen, hvilket i høj grad må tilskrives, at jobcentrene har været afskåret fra at yde en aktiv indsats for at bistå med at få de sygemeldte tilbage på arbejde. Det er som bekendt erfaringen, at langvarigt sygefravær udgør en stor udfordring i forhold til at få borgere tilbage i beskæftigelse.

Alt i alt er det administrationens vurdering – baseret på prognoser fra Finansministeriet -, at udgifterne på beskæftigelsesområdet vil ligge markant over de tidligere forudsætninger; særligt i 2022 og 2023, hvorefter situationen forhåbentlig vil nærme sig en normalisering.

Lov- og cirkulæreprogrammet og øvrige reguleringer

Kommunerne kompenseres/modregnes hvert år for mer- eller mindreudgifter som følge af ny lovgivning. Med lov- og cirkulæreprogrammet* og øvrige reguleringer får Fredensborg Kommune 0,5 mio. kr. i 2022 og i alt 2,6 mio. kr. over budgetperioden som følge af forventede merudgifter/merindtægter i kommunen ved ny lovgivning. Forskellen mellem drifts- og finansieringssiden af lov- og cirkulæreprogrammet i tabel 2.1.1 skyldes, at der i driftsbudgettet ikke indarbejdes korrektioner under 50.000 kr. som følge af lov- og cirkulæreprogrammet (minimumsgrænse). Herudover budgetteres beskæftigelsesområdet via en budgetmodel.

Pulje til bedre bemanning overgår til bloktilskud

Med Finanslovsaftalen blev indført "Puljen til bedre bemanning" på i alt 521 mio. kr. årligt til hjemmeplejen, plejehjem, plejecentre og friplejeboliger. Midlerne er i perioden 2018-2021 blevet udmøntet via en statslig pulje, men vil fra 2022 blive udmøntet via det kommunale bloktilskud*. Omlægningen indebærer, at kommunernes serviceramme er teknisk forhøjet med 521 mio. kr. fra og med 2022 (PL22). Der lægges op til i basisbudgettet, at bloktilskudsmidlerne tilgår ældreområdet ud fra Byrådets tilkendegivelse efter budgetseminaret i april 2021. Det er en handlemulighed at lægge pengene i kassen, men det vil medføre en samlet budgetreduktion på ældreområdet fra 2021 til 2022.

Kvalitetsløft af folkeskolen overgår til bloktilskud

I Finanslovsaftalen for 2020 blev afsat 275 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. i 2023 og frem (PL20). Midlerne er i 2020 og 2021 udmøntet fra en statslig pulje men overgår til bloktilskud fra 2022. Også denne omlægning indebærer, at kommunernes serviceramme er teknisk forhøjet med 500 mio. kr. fra og med 2022. Pengene er målrettet flere lærere i folkeskolen. Også her er det en politisk handlemulighed at lægge pengene helt eller delvist i kassen.

Rekrutteringspulje og puljer til særlige formål

I overenskomsten indgået i 2021 indgår en rekrutteringspulje som første gang udmøntes i april 2022. Rekrutteringspuljen er målrettet sundheds- og ældreområdet og udgør 0,7 mio. kr. i 2022 og 1,0 mio. kr. årligt fra 2023 og frem. Herudover indgår nogle lønpuljer reserveret til tekniske lønstigninger på Sundheds-

kartellet og Forhandlingsfællesskabets overenskomstområder til særlige formål, som også udgør 0,7 mio. kr. i 2022 og 1,0 mio. kr. i 2023 og frem.

Pris- og lønskøn

Fredensborg Kommune anvender KL's udmeldte forventninger til udviklingen i priser og lønninger. På grund af en lavere forventning til pris- og lønudviklingen nedjusteres basisbudgettet med 9,3 mio. kr. i 2022 og med 33,6 mio. kr. over budgetperioden. Her er dog tale om en teknisk regulering, da forventningerne til det lavere pris- og lønskøn alt andet lige vil afspejle sig i et lavere balance-tilskud* til kommunerne under ét, som indgår i indtægtsprognosen.

Indtægtsbudget

Med økonomaftalen for 2022 har kommunerne i lighed med tidligere år fået tilbudt et statsgaranteret indtægtsgrundlag* for skat, tilskud og udligning. For 2022 er der taget udgangspunkt i det statsgaranterede grundlag, og for overslagsårene er der ved brug af KL's skatte- og tilskudsmodel beregnet et estimat på det statsgaranterede indtægtsgrundlag.

Administrationen har udarbejdet en ny prognose for Fredensborg Kommunes indtægter fra skatter, udligning, tilskud og bidrag for 2022-2025. Ændringerne i forhold til det budgetterede af indtægterne fra skatter, udligning, tilskud og bidrag for perioden 2022-2025 fremgår af tabel 2.1.4 nedenfor.

Tabel 2.1.4 Indtægtsprognose – ændring i skatter, udligning, tilskud og bidrag

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Ændring i skatteindtægter	-82,7	-86,1	-79,4	-96,2	-344,3
Ændring i udligning, tilskud og bidrag	32,7	40,7	31,3	37,8	142,6
Samlet ændring i indtægtsprognose	-49,9	-45,4	-48,0	-58,4	-201,7

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning.

Indtægterne er i alt opjusteret med 49,9 mio. kr. i 2022 og i alt over budgetperioden med 201,7 mio. kr.

De forventede indtægter fra indkomstskat, selskabsskat og grundskyld er noget højere end tidligere forudsat. For så vidt angår indkomstskatten er Finansministeriets forventninger til væksten i overslagsårene lidt mere positiv end tidligere, hvilket forbedrer indtægtsskønnet med knap 100 mio. kr. over budgetperioden. Indtægterne fra selskabsskat er markant højere i 2022 end tidligere forudsat, fordi Coloplasts indtjening i skatteåret 2019 (som ligger til grund for afregningerne til kommunerne i 2022) har været betydeligt bedre end i 2018. Endvidere ser forventningerne til Coloplasts regnskab for 2020 (som ligger til grund for afregningerne til kommunerne i 2023) også ganske positive ud - dog på et lavere niveau end regnskab 2019. Endelig er indtægterne fra grundskyld opjusteret i forhold til tidligere, idet Finansministeriets skøn over indtægter fra grundskyld baserer sig på de forventede nye ejendomsvurderinger. Hertil kommer, at antallet grundskyldspligtige ejendomme i kommunen som bekendt er i vækst.

De forbedrede indtægter fra skatter og grundskyld afspejler sig i øgede udgifter til udligning af selskabsskat og i et lavere bloktilskud. Samlet set er nettoind-

tægterne fra skat, tilskud og udligning dog forbedret væsentligt over budgetperioden set i forhold til de tidligere forudsætninger.

I indtægtsprognosen er der herudover indarbejdet et løft svarende til 1 mia. kr. på landsplan i budgetoverslagsårene, hvilket er en afvigelse i forhold til KL's prognosemodel, som forudsætningerne i kommunens indtægtsprognose normalt er baseret på. Baggrunden for dette skøn for kommunens fremadrettede indtægter er det fortsatte demografiske udgiftspres frem mod 2030. Den tekniske korrektion bevirker, at Fredensborg Kommunes indtægtsgrundlag forbedres med ca. 7,0 mio. kr. årligt og akkumuleret over perioden 2023-2025 forbedres med i alt 41,8 mio. kr.

For yderligere uddybning af indtægtsprognosen se notat om indtægtsprognose og udligning under faneblad 5.

2.2 Ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer

Af tabel 2.2.1 fremgår ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer. Demografireguleringen* sikrer, at der ikke sker ændring i serviceniveauet, uagtet at der kommer flere eller færre børn, unge og ældre. Siden budgetseminaret i april er der i opgørelsen af ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer medtaget en forhøjelse af de forventede merudgifter til Politikområde Familie og Handicap på 2 mio. kr. årligt, forventede merudgifter på specialundervisningsområdet på i alt 21,6 mio. kr., merudgifter til rengøring på i alt 6,4 mio. kr., drift til nye daginstitutioner på 15,7 mio. kr., en forhøjelse af udgiften til tagrenovation på Kokkedal Skole på 10 mio. kr. og merudgifter til IT-sikkerhed på i alt 21,4 mio. kr. over budgetperioden.

Med ovenstående udfordringer udgør merudgifterne til ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer i alt 81,8 mio. kr. i 2022 og i alt 240,4 mio. kr. over budgetperioden. Der er dog tale om et politisk valg om, hvorvidt ny demografi, genopretning af reserver og udfordringerne ønskes indarbejdet i budgetlægningen jf. tabel 2.2.1, og der vil således anvises alternative handlemuligheder i de følgende beskrivelser af udfordringerne.

Tabel 2.2.1 Ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Ny demografiregulering	5,4	7,0	7,0	7,0	26,3
Genopretning af reserver	6,8	6,8	6,8	1,8	22,2
<i>Heraf driftsreserven</i>	1,8	1,8	1,8	1,8	7,2
<i>Heraf anlægsreserven</i>	5,0	5,0	5,0	0,0	15,0
Forhøjet: Forventet merforbrug på Politik-område Familie og Handicap	22,0	19,0	16,0	13,0	70,0
NY: Forventet merforbrug Specialundervisning	5,4	5,4	5,4	5,4	21,6
Broengen, udskydelse af besparelse	0,0	3,1	0,0	0,0	3,1
Dimensionering af Beredskab	1,0	1,1	1,1	1,0	4,2
NY: Fordyrelse af rengøring	1,6	1,6	1,6	1,6	6,4
Ny: Drift til nye daginstitutioner	2,0	4,0	5,7	4,0	15,7
Forhøjet: Renovering af skimmelsvamp i tagkonstruktion på Kokkedal Skole	20,0	20,0	0,0	0,0	40,0
Udskiftning af nødkaldssystem	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Udskiftning af låsesystem	4,5	0,0	0,0	0,0	4,5
NY: IT-sikkerhed	8,1	5,1	4,1	4,1	21,4
<i>Heraf drift</i>	2,1	2,1	2,1	2,1	8,4
<i>Heraf anlæg</i>	6,0	3,0	2,0	2,0	13,0
<i>Drift i alt</i>	41,3	45,1	40,7	35,9	162,9
<i>Anlæg, i alt</i>	40,5	28,0	7,0	2,0	77,5
I alt	81,8	73,1	47,7	37,9	240,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Ny demografiregulering

Væksten i antallet af børn og unge i dagtilbud og skole er højere end tidligere forudsat. Som en konsekvens af den nye demografiberegning opjusteres de afsatte puljer til demografisk regulering i budgettet med 26,3 mio. kr. over budgetperioden, jf. tabel 2.2.2. Udgifter som også i et eller andet omfang vil blive fulgt af merindtægter i tilskud og udligning mv. alt afhængig af udviklingen på landsplan.

Tabel 2.2.2 Ny demografiregulering af Børn, Skole og Ældre 2022-2025

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Børn	2,0	2,0	1,3	0,3	5,6
Skole	3,8	4,5	4,5	5,0	17,7
Skole, SFO	0,5	0,6	0,6	0,6	2,2
Ældre	-0,9	0,0	0,5	1,1	0,7
I alt	5,4	7,0	7,0	7,0	26,3

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Af råderumsforslag "T4: Reduceret demografifremskrivning med 50 pct." fremgår budgetvirkningen på Politikområderne Børn, Skole (eksklusiv specialundervisning) samt Pleje og Omsorg ved en reduceret demografifremskrivning med 50 procent. I kraft af, at de 3 politikområder får et løft via de udmøntede finanslovsmidler i budgetperioden vil der fortsat være et højere budget i alle budgetårene på alle politikområderne, selvom områderne ikke får en fuld demografifremskrivning. En reduceret demografifremskrivning vil på Politikområde Pleje og Omsorg endda betyde en halvering af en nedregulering i 2022 i kraft af at demografireguleringen reduceres med 50 procent, og alene en reduceret stigning i årene 2024 og frem.

De planlagte stigninger med demografifremskrivning og udmøntning af finanslovsmidler skal også ses i forhold til muligheden for at rekruttere personale, dvs. om det er muligt at få ansat personale med de stigninger, som der er lagt op til i det nye basisbudget, hvor alle finanslovsmidlerne udmøntes på de 3 politikområder jf. beslutningen på budgetseminaret i april 2021.

Genopretning af bevillingsreserver

Byrådet besluttede i forbindelse med budget 2021-2024 at udgangspunktet for drifts- og anlægsreserverne er, at disse hver især skal udgøre 15 mio. kr. årligt. Dette er med baggrund i de usikkerheder som knytter sig til udviklingen på de specialiserede socialområder og de mange udviklingsprojekter som er igangsat på anlægsområdet. Såfremt både drifts- og anlægsreserverne igen skal genoprettes til at være på 15 mio. kr., dvs. 30 mio. kr. i alt årligt, så skal der afsættes 22,2 mio. kr. over budgetperioden 2022-2025, jf. tabel 2.2.3.

Tabel 2.2.3 Bevillingsreserver

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Driftsreserve	13,2	13,2	13,2	13,2	52,8
Anlægsreserve	10,0	10,0	10,0	15,0	45,0
I alt	23,2	23,2	23,2	28,2	97,8
Genopretning af driftsreserve	1,8	1,8	1,8	1,8	7,2
Genopretning af anlægsreserve	5,0	5,0	5,0	0,0	15,0
I alt	6,8	6,8	6,8	1,8	22,2

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

En handlemulighed kan være at reducere driftsreserven, da driftsreserven i sin tid blevet hævet fra 10 mio. kr. årligt med baggrund i, at budgettet ikke blev hævet tilsvarende de forventede merudgifter på de specialiserede socialområder. En reduktion af driftsreserven anbefales alene, hvis budgetterne til de specialiserede områder hæves og vil kræve, at udgiftsudviklingen i budgetoverslagssårene følges tæt.

Forventede merudgifter på Politikområde Familie og Handicap

Af Masterplan for det specialiserede børne- og voksenområde 2021-2025 fremgår det, at der forventes et merforbrug på 20,0 mio. kr. fra 2022 og frem. Dette skøn er i budgetrevisionen pr. 30. juni 2021 forhøjet med 2 mio. kr. årligt.

Udgifterne på politikområdet er kun i begrænset omfang styrbare og budgettet presses blandt andet af en landsdækkende tendens til vækst i antallet af borgere med forskellige diagnoser og af den demografiske udvikling. Med det nuværende budget og med de handlemuligheder der er indenfor lovgivningens rammer, er det administrationens vurdering, at det ikke er muligt at iværksætte tiltag, der vil bringe balance mellem forbrug og budget. Fredensborg Kommune har stort set kun lovpligtige indsatser på området, hvorfor der ikke kan peges på større områder, udover de i Masterplanen nævnte muligheder.

Tabel 2.6.4 Forventede merudgifter på det specialiserede børne- og voksenområde pr. 30. juni 2021

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Forventede merudgifter inklusiv en beregningsteknisk antaget besparelse på nye 3 mio. kr. årligt fra 2023*	22,0	19,0	16,0	13,0	70,0

*Den beregningsteknisk antaget besparelse udgør 3 mio. kr. i 2023, 6 mio. kr. i 2024 og 9 mio. kr. i 2025

Byrådet har tidligere år besluttet ikke at hæve budgettet til det specialiserede socialområde (børn, voksne og specialundervisning) fuldt ud, men i stedet for valgt at reservere en del af driftsreserven til et eventuelt merforbrug. Det vil i givet fald mindske den samlede udfordring af servicerammen, men også reducere bufferen i budgettet. I de forventede merudgifter er allerede indarbejdet en teknisk reduktion på 3 mio. kr. årligt som følge af tidligere politiske tilkendegivelser om, at udgifterne skal bringes ned.

Forventede merudgifter til specialundervisning på Politikområde Skole

Til budgetseminaret i april var der en forventning til merudgifter til specialundervisning på 2,7 mio. kr. årligt fra budget 2022. Dette skøn er i budgetrevisjonen pr. 30. juni ændret til 5,4 mio. kr. Forklaringen på stigningen i de forventede udgifter til specialundervisning siden Masterplanen, skyldes et højere antal forventede helårsbørn. I masterplanen var forventningen, at 154 helårsbørn årligt ville modtage specialundervisning. Dette tal er nu steget til 160 helårsbørn.

Broengen, udskydelse af besparelse

Som led i budgetforliget for 2020-2023 blev det besluttet at udfase Broengen som daginstitution og flytte aktiviteterne til Spor F på Kokkedal Skole. Som konsekvens heraf blev der indarbejdet en besparelse i budgettet på 3 mio. kr. årligt fra 2023 som følge af den sparede drift af Broengens lokaler. I budgetforliget for 2021-2024 blev det aftalt, at daginstitutionskapaciteten i Kokkedal udvides ved, at kommunen foreløbigt fastholder Broengens institutioner samtidig med, at der etableres daginstitution på Kokkedal Skoles Spor F. Kommunen er i dialog med KAB om den fremtidige model for kommunens brug af Broengen. Det var oprindeligt planen, at der inden vedtagelsen af budget 2022 skulle fremlægges en model herfor. Forhandlingerne med KAB pågår, men forventes ikke at være afsluttet inden vedtagelsen af budget 2022. Det er derfor ikke realistisk at realisere driftsbesparelsen på 3,1 mio. kr. i 2023. Der lægges op til at udskyde ikrafttrædelsestidspunktet for besparelsen til 2024.

Varslet merudgift til dimensionering af Beredskabet

Med henblik på at imødegå såvel nye som eksisterende lovkrav til beredskabet (jf. bekendtgørelse nr. 1085 af 25. oktober 2019 om risikobaseret kommunalt redningsberedskab) samt igangsætte arbejdsmiljøforbedringer, så har beredskabskommissionen med ny risikobaseret dimensionering besluttet at styrke beredskabet med udgangspunkt i den eksisterende model. Bekendtgørelsen ændrer kravene til beredskabets dimensionering. Som følge heraf får Fredensborg Kommune en merudgift på 1,0 mio. kr. 2022, 1,1 mio. kr. årligt i 2023-2024 og 1,0 mio. kr. i budget 2025. Beredskabskommissionen har endvidere besluttet, at der igangsættes en proces med henblik udarbejdelse af en plan, som anviser en mere langsigtet og fremtidssikret model. Denne forventes besluttet ultimo 2022 med virkning fra budget 2024.

Fordyrelse af rengøring

Økonomiudvalget besluttede i oktober 2020 at gennemføre et udbud af rengøringsopgaven. Dette har betydet, at der bliver en merudgift på 1,6 mio. kr. årligt fra 2022 til rengøringen. Økonomiudvalg og Byråd vil få en sag herom til augustmøderne, hvor de vil blive forelagt optioner i rengøringsudbuddet.

Drift til nye daginstitutioner

Børne- og Skoleudvalget behandler en sag om kapacitet på dagtilbudsområdet på mødet den 12. august 2021. Af sagen fremgår, at der vil være behov for at afsætte et ekstra driftsbudget til både modulløsningen i Fredensborg og til drift af de nye daginstitutioner på i alt 15,7 mio. kr. over budgetperioden. Dagsordenen vedrørende kapacitet på dagtilbudsområdet 2021-2031 er vedlagt under faneblad 11.

Renovering af skimmelsvamp i tagkonstruktion på Kokkedal Skole

I forbindelse med ombygning af Kokkedals Skoles Spor A (Vest) er der konstateret skimmelsvamp. Skimmelsvampen er indkapslet i tagkonstruktionen, og forventes ikke at have indvirkning på indeklimaet. Til aprilseminaret blev udgiften til tagrenovationen skønnet til 30 mio. kr. Nu er den eksterne undersøgelse af omfanget af skimmelsvampen afsluttet, og udgiften til renoveringen vurderes til i alt 40 mio. kr. fordelt med 20 mio. kr. i hhv. 2022 og 2023.

Som forslået til budgetseminaret i april er det en handlemulighed at finansiere merudgiften indenfor eksisterende vedligeholdelsesbudgetter. Det vil dog betyde en udskydelse af andre anbefalede vedligeholdelsesarbejder.

Udskiftning af nødkaldssystem

Nødkaldssystemet i hjemmeplejen og kommunens plejecentre er udtjent. Der er derfor iværksat et udbud om nyt nødkaldssystem. Udbuddet sker i samarbejde med Helsingør Kommune, da den løbende drift af nødkaldssystemet i hjemmeplejen foretages af hjælpemiddelcentralen, som de to kommuner samarbejder om. Der skal igangsættes et udbud med henblik på implementering i starten af 2022, og udgiften estimeres til en engangsudgift på 3-5 mio. kr.

Som forslået til budgetseminaret i april vil en alternativ handlemulighed være, at merudgiften helt eller delvist håndteres indenfor udvalgets eksisterende budget.

Udskiftning af nøglesystem

I sammenhæng med nødkaldssystemet i hjemmeplejen skal hjemmeplejens nøglesystem også udskiftes. Når der etableres nødkald hos en borger i hjemmeplejen, skal der samtidig udskiftes dørlås hos borgeren til hjemmeplejens nøglesystem for at sikre, at hjemmeplejen kan få adgang til borgerens bolig i tilfælde af et nødkald. Aktuelt anvendes Cliq systemet, som er en fysisk nøgle. Dette system har været anvendt siden 2008 og er ligeledes ved at være udtjent. Denne udskiftning er endnu ikke sendt i udbud. Dette planlægges til 2. kvartal 2021. De moderne låsesystemer til hjemmeplejeb brug er elektroniske og anvender medarbejdernes mobiltelefoner til oplåsning. Omkostningen til låseudskiftning anslås til 4,5 mio. kr. i engangsudgift ud fra nabokommunernes erfaringer.

Som forslået til budgetseminaret i april vil også denne udfordring helt eller delvist kunne beslattes håndteret indenfor udvalgets eksisterende budget.

Forbedring af IT-sikkerhed

Deloitte har gennemført en analyse af kommunens IT-sikkerhed; herunder robustheden til at modstå cyberangreb. Deloitte peger i analysen på en række nødvendige tiltag og investeringer for at forbedre sikkerheden. Prisen for disse investeringer og tiltag udgør 21,4 mio. kr. over budgetperioden (anskaffelse af sikkerhedsløsninger, tilkøb af licenser, styrket bemanning).

En alternativ handlemulighed til indarbejdelse af det fulde beløb til IT-sikkerhed i budgettet kunne i stedet være enten at indfase investeringen over flere år eller sænke IT-sikkerhedsniveauet i forhold til det anbefalede niveau af Deloitte. Det anbefalede IT-sikkerhedsniveau vil bringe Fredensborg Kommune op i toppen af kommunerne i forhold til IT-sikkerhed. Der er udarbejdet en sag om IT-sikkerhed som skal behandles på Økonomiudvalgets møde den 23. august 2021. Sagen er vedlagt under faneblad 11.

3. Servicerammen og serviceudgifter

I økonomiaftalen mellem regeringen og KL for budget 2022 får kommunerne et løft af servicerammen på 1,4 mia. kr. i forhold til servicerammen for 2021 svarende til 9,7 mio. kr. i Fredensborg Kommune.

Udgifter under servicerammen dækker over kommunens udgifter til den daglige drift. Når den samlede ramme for serviceudgifterne* er aftalt, udmelder KL en teknisk beregnet andel af servicerammen til de enkelte kommuner.

I KL's teknisk beregnede serviceramme for kommunernes serviceudgifter er løftet på de 1,4 mia. kr. ikke medtaget. Dette er ud fra, at nogle kommuner kan have et større behov for at hæve deres serviceudgifter end andre. Administrationen har valgt at tillægge kommunens bloktilskudsandel af løftet på de 1,4 mia. kr. til KL's udmeldte teknisk beregnede serviceramme for Fredensborg Kommunes serviceudgifter.

Inklusiv kommunens andel af løftet af servicerammen på 1,4 mia. kr. er pejlemærket for servicerammen for Fredensborg Kommunes serviceudgifter beregnet til 2.101,9 mio. kr. i 2022.

Kommunernes serviceramme i overslagsårene kendes ikke før aftalen for det pågældende år er indgået. KL budgetterer derfor ikke med et løft af serviceudgifterne i overslagsårene. Administrationen har dog indarbejdet et forventet løft af kommunernes serviceudgifter på 1 mia. kr. i overslagsårene med baggrund i, at det demografiske pres kun bliver større frem til 2030 og det, at regeringen i aftalepapiret har skrevet, at regeringen vil lægge *"en bund under velfærden, så det demografiske træk dækkes"*.

Tabel 3.1 Kommunens serviceramme/beregneede serviceramme og serviceudgifter

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Serviceramme inkl. årlig stigning på 1 mia. på landsplan	2.101,9	2.108,9	2.115,8	2.122,8	8.449,4
Serviceudgifter i nyt basisbudget inklusiv budgetrevision pr. 30. juni 2021	2.101,0	2.102,8	2.112,0	2.121,6	8.437,4
I alt	-0,9	-6,1	-3,8	-1,2	-12,0
Ny demografiregulering	5,4	7,0	7,0	7,0	26,3
Genopretning af driftsreserve	1,8	1,8	1,8	1,8	7,2
Forventet merforbrug på Politikområde Familie og Handicap	22,0	19,0	16,0	13,0	70,0
Forventet merforbrug Specialundervisning	5,4	5,4	5,4	5,4	21,6
Broengen, udskydelse af besparelse	0,0	3,1	0,0	0,0	3,1
Dimensionering af Beredskab	1,0	1,1	1,1	1,0	4,2
Fordyrelse af rengøring	1,6	1,6	1,6	1,6	6,4
Drift til nye daginstitutioner	2,0	4,0	5,7	4,0	15,7
IT-sikkerhed	2,1	2,1	2,1	2,1	8,4
I alt	40,4	39,0	36,8	34,7	150,9

Note: Negativt fortegn= råderum og positivt fortegn= overskridelse af servicerammen

*Den beregnede serviceramme i 2023-2025 er inkl. en forventet årlig stigning på 1 mia. kr. på landsplan

Af tabel 3.1 fremgår det, at der i basisbudgettet er et mindre overskud indenfor servicerammen, men at servicerammen overskrides med mellem ca. 35-40 mio. kr. årligt, når ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer indarbejdes.

Hvis Byrådet ønsker at igangsætte nye driftsinitiativer vil disse øge overskridelsen af servicerammen yderligere.

I budgetprocessen arbejder KL på, at kommunerne under ét overholder servicerammen for 2022. Såfremt kommunerne samlet ligger over den aftalte ramme, vil kommunerne blive opfordret til at reducere serviceudgifterne i forbindelse med den faseopdelte budgetlægning*. Hvis KL ikke kan opnå enighed om overholdelse af servicerammen i budgetlægningsprocessen, vil kommunerne som udgangspunkt få en kollektiv sanktion.

4. Anlæg

På Politikområde Anlæg budgetlægges investeringer i kommunens fysiske udvikling; infrastruktur samt opførelse og vedligehold af bygninger og arealer for den borgernære velfærd.

I økonomiaftalen for budget 2022 er anlægsrammen for kommunerne under ét fastsat til 19,9 mia. kr., heraf udgør 1 mia. kr. kommunernes egenfinansiering. I regnskab 2020 realiserede kommunerne i alt bruttoanlægsudgifter for 21,9 mia. kr. Dette var dog et særligt år, da regeringen havde opfordret kommunerne til at fremrykke anlægsinvesteringer og ophævede anlægsrammen.

Der udmeldes ikke en kommunespecifik ramme på anlægsområdet på samme vis, som KL udmelder for serviceudgifterne. Hvis bloktilskudsnøglen* for Freløvsborg Kommune anvendes, vil en ramme for kommunens mulige gennemsnitlige anlægsudgifter være på knap 140 mio. kr. (brutto).

Anlægsbudgettet er i 2022 på 171,6 mio. kr. og over budgetperioden på 738,1 mio. kr. netto inklusiv ændringer, som er fremlagt i budgetrevisionen pr. 30. juni 2021 jf. tabel 4.1. Anlægsbudgetterne er særligt høje i budgetperioden 2022-2025, da der i den kommende budgetperiode skal gennemføres en række af kommunens store udviklingsprojekter. Anlægsudgifterne skal i disse år delvist finansieres af opsparingen i kassebeholdningen.

Som det fremgår af tabel 4.1, er der alene indgået kontrakt på 12,7 mio. kr. ud af det samlede anlægsbudget på 738,1 mio. kr. over budgetperioden.

Tabel 4.1 Anlægsbudgettet (netto)

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Projekter hvor der er indgået kontrakt	4,9	2,6	2,6	2,6	12,7
Projekter hvor der ikke er indgået kontrakt	173,7	128,6	182,3	141,2	625,8
Varige anlægsbevillinger	21,9	21,1	20,7	25,7	89,4
I alt	200,6	152,3	205,6	169,5	727,9
Forventede tillægsbevillinger til anlægsbudgettet i budgetrevisionen pr. 30. juni 2021	-29,0	39,1	0,0	0,0	10,2
I alt	171,6	191,4	205,6	169,5	738,1

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Det gennemsnitlige anlægsniveau er i perioden 2022-2030 på årligt ca. 185 mio. kr. Til trods for at anlægsniveauet er højt, er der på de enkelte anlægsbudgetter alene budgetteret med en minimumsmodel for udførelsen af anlæggene, og der er således ikke plads til ændringer og ønsker, uden at dette vil medføre en fordyrelse af anlægsprojekterne.

Oversigter over de budgetterede anlægsudgifter på anlægsprogrammet er vedlagt under faneblad 4.

Hertil kommer alle de nævnte anlægsudfordringer beskrevet i afsnit 2, herunder:

- Genopretning af anlægsreserven på 5 mio. kr. i 2022 og 15 mio. kr. over budgetperioden
- Renovering af skimmelsvamp på Kokkedal Skole med 20 mio. kr. i 2022 og på i alt 40 mio. kr. over budgetperioden
- Udskiftning af låse- og nøglesystem på 9,5 mio. kr. i 2022
- IT-sikkerhed med 6 mio. kr. i 2022 og i alt 13 mio. kr. over budgetperioden

Herudover er der på kort sigt en kapacitetsudfordring på dagtilbudsområdet som skal håndteres i budgetperioden, som på nuværende tidspunkt er opgjort til ca. 100 mio. kr. Børne- og Skoleudvalget har været forelagt en sag om kapacitetsudfordringen den 3. juni 2021 og får en opdateret sag til drøftelse på mødet den 12. august 2021. Denne sag er vedlagt under faneblad 11, Baggrundsnotater.

Administrationen anbefaler Byrådet, at kapacitetsudfordringen løses via en omprioritering inden for anlægsrammen. Ikke mindst set i lyset af, at kommunens anlægsbudget i forvejen er højt og lægger en del over Fredensborg Kommunes beregnede måltal inden for anlægsrammen på knap 140 mio. kr.

Såfremt Byrådet ønsker at øge vedligeholdelsesbudgetterne som følge af de 2 vedligeholdelsesanalyser, vedlagt under faneblad 10, er merudgifter til dette ikke indarbejdet i administrationens 2. budgetvurdering for budget 2022-2025.

5. Likviditet

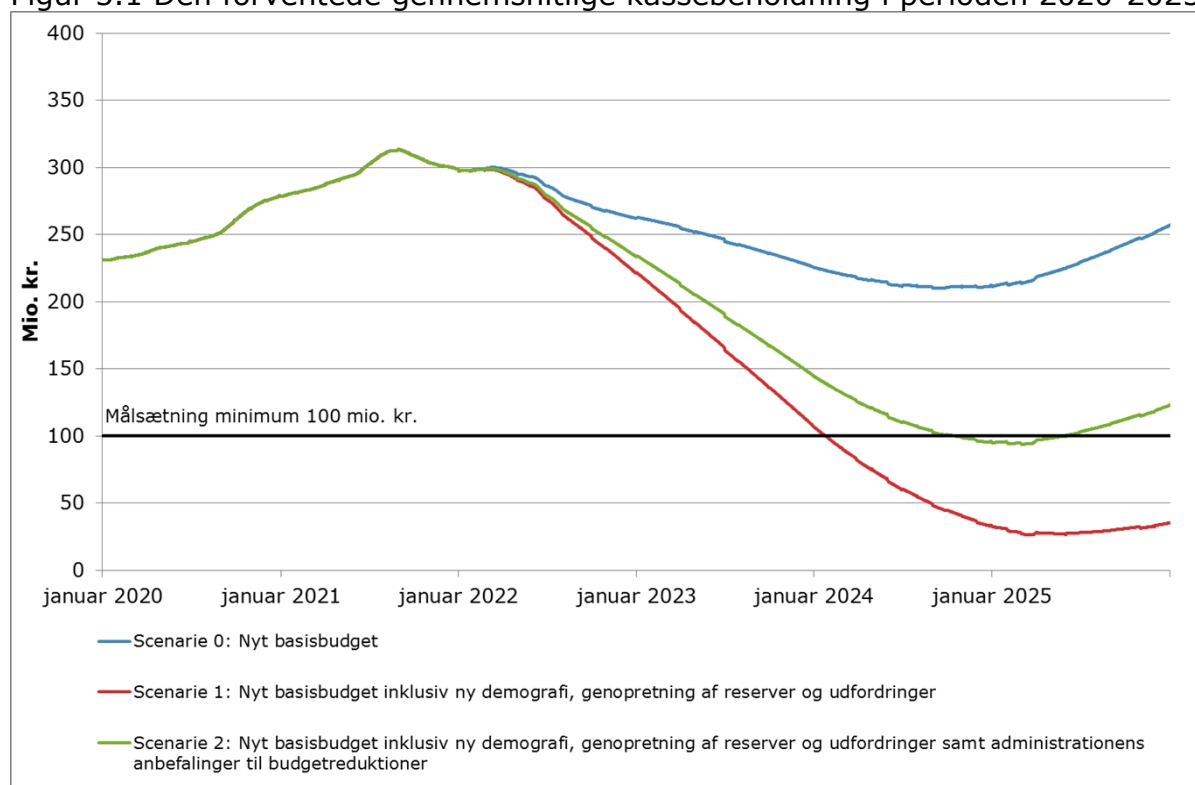
Den forventede gennemsnitlige kassebeholdning udgør i dag 310 mio. kr. og ca. 300 mio. kr. pr. ultimo 2021. Målsætningen for den gennemsnitlige kassebeholdning i Fredensborg Kommune er på minimum 100 mio. kr. jf. kommunens økonomiske politik vedtaget i Byrådet 29. april 2019.

Af figur 5.1 fremgår den forventede udvikling i kommunens gennemsnitlige kassebeholdning. Den blå linje viser basisbudgettet (scenarie 0), den røde linje viser basisbudgettet inklusiv ny demografi, genopretning af bevillingsreserverne og udfordringer (scenarie 1) og den grønne linje viser basisbudgettet inklusiv ny demografi, genopretning af bevillingsreserverne og udfordringer samt budgetreduktioner på 25 mio. kr. årligt (scenarie 2).

I alle scenarier forudsættes det, at overførslerne mellem budgetår er konstante. I likviditetsprognosen antages det, at overførslerne af mindreforbrug mellem årene på drift er konstante på i alt 56,2 mio. kr. Tilsvarende har administrationen indarbejdet en antagelse om, at der hvert år i budgetperioden overføres 40 mio. kr. af anlægsbudgettet til det efterfølgende år i forbindelse med den årlige budgetrevision pr. 31. oktober. Dette skal ses i lyset af, at der de senere år har været flyttet store anlægsbevillinger mellem årene i forbindelse med budgetrevisionen pr. 31. oktober. Ved budgetrevisionen pr. 31. oktober 2019 blev der næsten flyttet 60 mio. kr. fra 2019 til 2020, og ved budgetrevisionen pr. 31. oktober 2020 blev der ca. flyttet 40 mio. kr. fra 2020 til 2021. Henset til de store anlægsbudgetter og den tidsmæssige usikkerhed, der knytter sig til projekternes gennemførelse, så forventer administrationen derfor, at der også i de kommende år vil blive flyttet store anlægsbevillinger mellem årene.

Det skal bemærkes, at den gennemsnitlige kassebeholdning er baseret på et gennemsnit, som går 365 dage tilbage i tiden, hvilket betyder, at et kassetræk først vil have fuld effekt efter ét år.

Figur 5.1 Den forventede gennemsnitlige kassebeholdning i perioden 2020-2025

Af figur 5.1 fremgår det, at kommunens målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning på 100 mio. kr. overholdes i scenarie 0 basisbudget, men når ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer indarbejdes (scenarie 1) overskrides målsætningen i januar 2024 og kassebeholdning udgør 35,2 mio. kr. ultimo 2025. Såfremt Byrådet vedtager budgetreduktioner på ca. 25 mio. kr. årligt overholdes Byrådets målsætning stort set i hele budgetperioden og udgør 122,8 mio. kr. ultimo 2025. Der vil hermed være rum til anlægsinvesteringer eller skattelettelser på ca. 20 mio. kr. i slutningen af budgetperioden.

6. Gæld

Kommunens gæld opgøres i tre gældstyper: Ordinær gæld*, gæld optaget til energibesparende investeringer samt gæld optaget i forbindelse med indefrysning af ejendomsskatter.

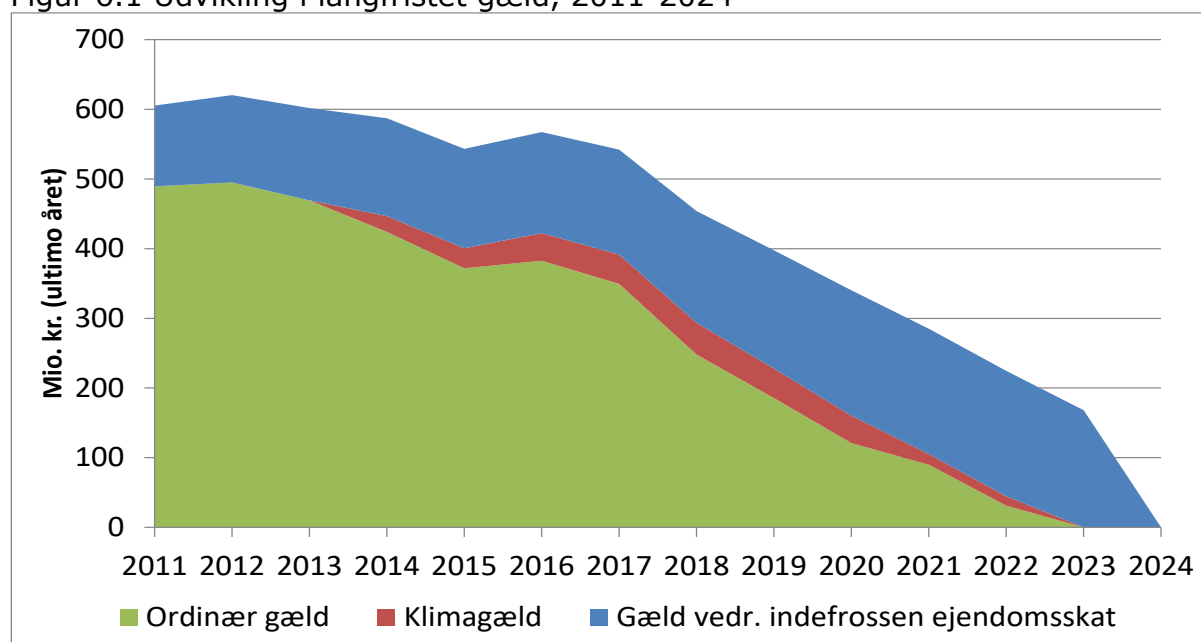
I løbet af 2020 blev Fredensborg Kommunes langfristede gæld nedbragt med 57,4 mio. kr. Primo 2021 udgjorde kommunens langfristede gæld dermed 340,3 mio. kr., heraf ordinær gæld på 120,9 mio. kr., klimagæld på 39,4 mio. kr. samt gæld vedr. indefrossen ejendomsskat på 180,0 mio. kr.

I efteråret 2019 besluttede skatteministeren at udskyde idriftsættelsen af det nye boligskattesystem fra 2021 til 2024. Det forventes, at staten i 2024 overtager opgaven med opkrævningen af ejendomsskat fra kommunerne, og at kommunen i 2024 får godtgjort det tilgodehavende, som kommunen ultimo 2023 har over for borgerne vedrørende indefrossen ejendomsskat.

Gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat betragtes derfor som et lukket system, hvor gælden modsvares af tilsvarende fordringer på borgerne. Når/hvis staten godtgør kommunens tilgodehavende ejendomsskat i 2024, bortfalder såvel gæld som fordringer for kommunen, idet det forudsættes, at det godtgjorte tilgodehavende anvendes til at indfri gælden.

Figur 6.1 nedenfor viser udviklingen i kommunens langfristede gæld fra 2011 til 2024, hvor det forventes, at kommunen er gældfri.

Figur 6.1 Udvikling i langfristet gæld, 2011-2024

Note: Den langfristede gæld er opgjort eksklusiv gæld vedrørende finansiel leasing, som betales over driften. Desuden er den langfristede gæld eksklusiv et lån i KommuneKredit, som betales af Fredensborg Forsyning. Endelig er den langfristede gæld eksklusiv gæld vedrørende lønmodtagernes feriemidler.
 Note: Gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat er opgjort som kommunens tilgodehavende ejendomsskat. Den tilgodehavende ejendomsskat omfatter også påløbne renter. Den ordinære gæld udgør den langfristede gæld fratrukket klimagæld og gæld vedrørende indefrossen ejendomsskat.

Følgende har medført mindre ændringer i figuren i forhold til sidste år:

- Kommunens tilgodehavende ejendomsskat er steget fra 169,7 mio. kr. ultimo 2019 til 180,0 mio. kr. ultimo 2020. Da gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat er opgjort som kommunens tilgodehavende ejendomsskat, er gælden vedr. indefrossen ejendomsskat steget tilsvarende, og den ordinære gæld er faldet tilsvarende.
- Administrationen har med effekt fra den 16. februar 2021 omlagt seks af kommunens variabelt forrentede lån (heraf ét klimalån) i KommuneKredit til ét fast forrentet lån i KommuneKredit med henblik på alt andet lige at opnå en renteudgiftsbesparelse på 0,6 mio. kr. Låneomlægningen medførte en tilpasning af afdragsbudgettet i budgetrevisionen pr. 31. oktober 2020.

Kommunens langfristede gæld ekskl. gæld til ældreboliger udgjorde 8.424 kr. pr. indbygger ultimo 2020 svarende til 84 procent af landsgennemsnittet og den

30. laveste gæld blandt de 98 kommuner (ultimo 2019 98 procent af landsgennemsnittet). Ses der på hele den langfristede gæld (dvs. inkl. gæld til ældreboliger), så udgjorde kommunens gæld også 8.424 kr. pr. indbygger ultimo 2020, men svarende til 61 procent af landsgennemsnittet og den 12. laveste gæld blandt de 98 kommuner (ultimo 2019 70 procent af landsgennemsnittet). Tallet er beregnet på baggrund af tal fra Danmarks Statistik. Den langfristede gæld er her inkl. gæld vedrørende finansiel leasing og inkl. et lån i KommuneKredit, som betales af Fredensborg Forsyning, men ekskl. gæld vedrørende lønmodtagernes feriemidler.

7. Budgettets robusthed og usikkerheder

Budgettets robusthed afhænger først og fremmest af en realistisk budgetlægning, og en kassebeholdning, som kan klare uforudsete stød i løbet af året. Herudover er der ofte mulighed for at udskyde eller omprioritere i anlægsbudgettet, såfremt der i årets løb opstår uforudsete udgifter.

7.1 Budgettets robusthed

Reserverne

Reserverne er med til at skabe robusthed i budgettet, da disse kan benyttes til finansiering af uventede udgifter i årets løb. Når budgettet vedtages, svarer servicerammen for Fredensborg Kommune til serviceudgifterne* i det vedtagne budget. Dette betyder, at finansiering af uventede driftsudgifter over driftsreserven eller en ændring i overførselsniveauet ikke medfører, at servicerammen overskrides, så længe disse holder sig indenfor størrelsen på driftsreserven.

Ikke disponeret anlægsbudget

Anlægsbudgettet er også med til at skabe robusthed i budgettet i kraft af, at det er muligt at udskyde eller omprioritere de anlægsprojekter, hvor der endnu ikke er indgået kontrakt.

Der er på nuværende tidspunkt indgået kontrakter på anlægsprojekter på 12,7 mio. kr. over budgetperioden, hvorfor det i høj grad er muligt at frigøre anlægsbudget til andre formål, såfremt en uventet udgift skulle opstå.

7.2 Usikkerheder knyttet til budgetlægningen

Ud over de beskrevne korrektioner til basisbudgettet er der flere områder, der i den kommende periode kan risikere at påvirke forbruget. I beskrivelsen af usikkerhederne skelnes mellem flerårige udgifter og engangsudgifter, da engangsudgifter - i modsætning til de varige udgifter - vil kunne håndteres via et kassetræk og dermed ikke vil påvirke budgetlægningen fremadrettet.

Covid-19 (flerårig driftsudgift)

Som tidligere nævnt vil corona have en markant effekt på verdensøkonomien, herunder Danmark. Effekten på kommunernes økonomi kendes ikke. Regeringen har udtalt, at kommunerne vil blive kompenseret, således at kommunerne

ikke skal finansiere merudgifterne til corona ved at reducere i den borgerrettede service. Med økonomaftalen for budget 2022 får kommunerne 0,9 mia. kr. til kompensation af de corona-relaterede udgifter. Herudover er det aftalt, at Regeringen og KL til forhandlingerne om budget 2023 samler op på de endelige nettomerudgifter for 2020 og 2021.

Udestående i forhold til VIBO Boligforening (engangsdriftsudgift)

Fredensborg Kommune har et udestående i forhold til Boligforeningen VIBO, der har rejst et krav om en erstatning på 13 mio. kr. Kommunens vurdering er, at kravet er uberettiget, og at det tværtimod er kommunen, der har et krav som følge af forsinkelse af opførelse af det nye pleje- og rehabiliteringscenter Skovgården i Humlebæk. Der er foreløbig faldet dom i sagen i Byretten i Helsingør. Ifølge dommen var kommunen ikke berettiget til at ophæve kontrakten med VIBO. Fredensborg Kommune har besluttet at anke Byrettens dom, men dette kan først gøres, når retten har taget stilling til erstatningsspørgsmålet – forventeligt til november.

Sanktioner i forhold til service- og anlægsrammen (engangsudgift - finansiering)

I Regnskab 2020 overskred Fredensborg Kommune servicerammen med 18,8 mio. kr., men undgår sanktion fordi kommunerne samlet set overholder servicerammen. Anlægsrammen blev i 2020 midlertidigt ophævet for at holde hånden under dansk økonomi på grund af corona.

Spændet mellem de aftalte rammer og kommunernes forbrug er kraftigt mindsket igennem de seneste år. Dette betyder, at risikoen for sanktioner er blevet større i forhold til tidligere. Kommunerne kan få en sanktion på såvel budgettet som regnskabet. Sanktionsordningen på servicerammen indebærer, at modregningen for overskridelsen bliver fordelt med 60 procent til de kommuner, som har overskredet deres serviceramme (vedtaget budget*), og 40 procent modregnes kollektivt i kommunernes bloktilskud. I forhold til kommunernes overholdelse af anlægsrammen er der ikke vedtaget en sanktion, men regeringen har ved flere lejligheder italesat, at dette vil ske, såfremt kommunerne ikke overholder aftalen. Administrationen anbefaler derfor, at budgettet vedtages således, at såvel anlægsudgifter som serviceudgifter holder sig indenfor kommunens andel af de aftalte rammer.

8. Videresendte sager fra fagudvalg

Til budget 2022-2025 er der fremsendt en række sager fra fagudvalgene, Økonomiudvalg og Byråd som skal indgå i budgetforhandlingerne.

En skønnet opgørelse af de økonomiske konsekvenser af disse sager er, at udgiften til samtlige sager er ca. 25,8 mio. kr. i 2022 og 71,3 mio. kr. over budgetperioden, hvoraf 60,5 mio. kr. er anlægsudgifter.

Af større sager kan nævnes:

- Plan-, Miljø og Klimaudvalget: Udgifter til støjværn på ca. 74 mio. kr. over budgetperioden. Her er det dog alene udgifter til den indledende

sagsbehandling på 2 mio. kr. som indgår i budgettet over budgetperioden, da de 72 mio. kr. til anlæg af støjværn er budgetteret i 2026-2027.

- Infrastruktur- og Teknikudvalget: Løsningsforslag som kan indgå i handleplan for Mobilitet og Infrastruktur 2022-2025 på i alt 40,2 mio. kr.
- Social- og Seniorudvalget: Handleplan med initiativer for øget rekruttering på SOSU-området på i alt 5,2 mio. kr.
- Økonomiudvalget: Finansiering af Den Grønne Slotsby med 9,2 mio. kr.

De videresendte fagudvalgssager med tilhørende bilag er vedlagt under faneblad 6.

Til en del af de videresendte fagudvalgssager er der bestilt en række uddybende notater til sagerne som er lagt i forlængelse af fagudvalgssagerne i budgetmappen.

9. Handlemuligheder

Byrådet har en række handlemuligheder til brug for at bringe budgettet i balance og sikre overholdelse af servicerammen.

Reduktion af driftsudgifter

Byrådet kan vælge at reducere kommunens driftsudgifter for at skabe balance i budgettet og sikre overholdelse af servicerammen. Byrådet kan som inspiration til reduktioner på de større serviceområder anvende de vedlagte nøgletalsnotater til at sammenligne kommunens udgiftsniveau med landets øvrige kommuner. Herudover kan Byrådet vælge at anvende forslagene i Råderumskataloget og potentialeanalyserne. Endelig er der i afsnit 2.2 under udfordringerne anvist forskellige handlemuligheder.

Byrådet kan herudover reducere driftsudgifterne ved ikke at udmønte det fulde kvalitetsløft på folkeskoleområdet, som overgår til bloktilskud i budget 2022, på 3,9 mio. kr. i 2022 og 5,7 mio. kr. fra 2023 og frem samt puljemidlerne som kommunen får til minimumsnormeringer som udgør 8,5 mio. kr. i 2022 stigende til 15,3 mio. kr. i 2025.

Tekniske omplaceringer fra drift til anlæg

Som nævnt under afsnit 3 om kommunens serviceramme og serviceudgifter kan Byrådet også frigøre råderum indenfor servicerammen ved at omplacere de udgiftsposter som er budgetteret på driftsbudgettet, men som ligeså godt kunne indgå i anlægsbudgettet. Dette er dog ikke uden risiko, da kommunens anlægsbudget i budgetperioden ligger højt set i forhold til kommunernes samlede anlægsramme. Kommunen vil dermed også kunne blive bedt om at reducere anlægsbudgettet i den faseopdelte budgetlægning, ligesom kommunerne under et vil kunne risikere en sanktion.

Reduktion af reserver

Byrådet kan også vælge at reducere størrelsen på drifts- og anlægsreserverne i budgettet. Her vil en reduktion af driftsreserven endvidere kunne medvirke til at sænke kommunens serviceudgifter. En afvikling af reserverne fordrer dog en meget stram økonomistyring i årets løb, da alle uventede udgifter dermed skal

følges af kompenserende besparelser. Hertil kommer håndtering af den usikkerhed, som er knyttet til ændringer i overførselsniveau mellem årene.

Reduktion af anlægsudgifter

En anden mulighed for Byrådet til at skabe balance i budgettet er at reducere kommunens anlægsudgifter. Såfremt en reduktion i anlægsbudgettet anvendes til at finansiere udfordringer og nye initiativer på driften, vil dette øge presset på servicerammen.

Ændring i beskatning

Byrådet kan også vælge at håndtere udfordringerne ved at øge skatten i 2022. Dette kræver dog, at Byrådet ansøger Indenrigs- og Boligministeriet herom, og kommer i betragtning til den afsatte pulje til skattestigninger. Hertil skal nævnes, at hvis øgede indtægter anvendes til at øge driftsbudgettet, vil dette yderligere udfordre kommunens overholdelse af servicerammen.

Lavere afdrag på gælden eller øget låneoptag

En anden måde Byrådet kan vælge at skabe balance i budgettet er ved at reducere de budgetterede afdrag på kommunens gæld i 2023, så de svarer til afdragene i låneaftalerne med KommuneKredit. Hermed kan frigøres 2,8 mio. kr. i 2023. Byrådet kan også træffe beslutning om at øge kommunens låneoptag. Såfremt lavere afdrag eller et øget låneoptag anvendes til at finansiere udfordringer og nye initiativer på driften, vil dette yderligere udfordre kommunens overholdelse af servicerammen. Lavere afdrag eller ny gældsoptagelse vil udskyde tidspunktet for, hvornår kommunen er gældfri.

Kassetræk

Som en sidste finansieringsmulighed kan nævnes et kassetræk. Et kassetræk kan alene anvendes til at finansiere engangsudgifter, såfremt budgettet skal være i balance på sigt. Hvis udfordringer og nye initiativer på driftsbudgettet finansieres ved et øget kassetræk, vil dette øge presset på servicerammen. Som illustreret i afsnit 5 vedrørende likviditet er der med de nuværende forudsætninger ikke plads til indarbejdelse af alle budgetudfordringerne, hvis målsætningen for den gennemsnitlige kassebeholdning skal overholdes. Såfremt alle udfordringer indarbejdes, overskrides Byrådets målsætning om en gennemsnitlig kassebeholdning på 100 mio. kr. i januar 2024. Hertil skal nævnes, at en gennemsnitlig kassebeholdning på 100 mio. kr. for en kommune med Fredensborg Kommunes størrelse ikke er høj. KL og kommunens revision anbefaler, at kommuners gennemsnitlige kassebeholdning bør udgøre i størrelsesordenen 3.000 kr. pr. indbygger for at skærme imod uforudsete udsving i udgiftsudviklingen. Dette vil svare til en gennemsnitlig kassebeholdning på ca. 120 mio. kr. i Fredensborg Kommune.

10. Anbefalinger

Med virkningerne af økonomiaftalen og ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer udgør kassetrækket 113,9 mio. kr. i budget 2022 og i alt 229,8 mio. kr. over den fireårige budgetperiode. Hermed overskrides servicerammen med mellem 35-40 mio. kr. årligt i budgetperioden og målsætningen for kasse-

beholdningen overskrides i januar 2024. Hertil kommer kapacitetsudfordringen på daginstitutionsområdet.

Det er administrationens vurdering, ud fra størrelsen af overskridelsen af servicerammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning, at det ikke er muligt at friholde nogle politikområder fra budgetreduktioner. Med baggrund heri har administrationen følgende anbefalinger til budgetlægningen for budget 2022-2025:

1. At korrektioner til basisbudgettet, ny demografi, genopretning af reserver og udfordringer indarbejdes i budgettet fuldt ud
2. At Byrådet beslutter budgetreduktioner på ca. 25 mio. kr. årligt på driftsbudgettet og samtidig anvender de tekniske handlemuligheder til at reducere kommunens serviceudgifter. Hermed overholdes servicerammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning på 100 mio. kr. stort set i hele budgetperioden. Dette kan f.eks. gøres ved at:
  - a. Anvende råderumsforslag "T3 Reduceret pris- og lønfremskrivning på driften" på 10 mio. kr. årligt
  - b. Anvende råderumsforslag "T4 Reduceret demografifremskrivning med 50 pct.", som kan frigøre 2,7 mio. kr. i 2022 og 3,5 mio. kr. i overslagsårene
  - c. Reducere driftsreserven fra 15 mio. kr. til 10 mio. kr. med baggrund i, at de forventede merudgifter på de specialiserede socialområder indarbejdes i budgettet
  - d. Finansiere nødkalds- og låsesystem på Politikområde Pleje og Omsorg via en intern leasingordning med en årlig reduktion af budgettet på i alt 2,5 mio. kr. i 2022-2025
  - e. Reducere niveauet for IT-sikkerhed med i alt 2,8 mio. på drift og 2,8 mio. kr. på anlæg over budgetperioden
  - f. Vedtage yderligere budgetreduktioner på driftsbudgettet for 3,0 mio. kr. årligt
  - g. Overføre vedligeholdelsesmidlerne med 100 procents overførselsadgang på i alt 11,3 mio. kr. og IT-indkøb på i alt 2,5 mio. kr. fra drift til anlæg
3. At kapacitetsudfordringen på daginstitutionsområdet løses via:
  - a. En parallelforskydning af Generationernes Hus med ét år
  - b. At undersøge mulighederne for at få private aktører til at opføre dagtilbud og plejehjem i nogle bysamfund for derigennem at mindske behovet for anlægsinvesteringer
  - c. At undersøge muligheden for at anvende et eventuelt mindreforbrug på Politikområde Børn til at reducere kapacitetsudfordringen
4. At alle nye drifts- og anlægsinitiativer følges af kompenserende finansiering samt at der til nye anlægsinitiativer anvendes driftsbudget og administrative ressourcer til gennemførelse af anlægsinitiativet

Med indarbejdelse af virkningerne af økonomaftalen og ny demografi, genopretning af reserver, udfordringer samt budgetreduktioner på ca. 25 mio. kr. årligt vil servicerrammen og Byrådets målsætning for den gennemsnitlige kassebeholdning stort set blive overholdt i hele budgetperioden 2022-2025. Herudover frigøres ca. 20 mio. kr. som vil kunne anvendes til anlægsinvesteringer eller skattelettelser i slutningen af budgetperioden.

Tabel 10.1 Administrationens anbefalinger til budgetreduktioner

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	I alt
Reduceret pris- og lønfremskrivning (Råderumsforslag T3)	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-40,0
Reduceret demografifremskrivning (Råderumsforslag T4)	-2,7	-3,5	-3,5	-3,5	-13,2
Reducere driftsreserven til 10 mio. kr.	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-20,0
Finansiering af nødkald og låsesystem inden for Politikområde Pleje og Omsorg	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5	-10,0
Ændring af niveau for IT-sikkerhed (drift)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-2,8
Yderligere budgetreduktioner	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-12,0
Drift/serviceudgifter i alt	-23,9	-24,7	-24,7	-24,7	-98,0
Ændring af niveau for IT-sikkerhed (anlæg)	-3,0	-0,8	0,4	0,6	-2,8
Drift og anlæg i alt	-26,9	-25,5	-24,3	-24,1	-100,8

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

11. Den videre proces

Efter budgetseminariet fortsættes drøftelserne om det kommende budget 2022-2025, og der er planlagt efter følgende:

- Administrationens budgetvurdering fremlægges som grundlag for 1. behandlingen af budget 2022-2025 i Økonomiudvalget og Byrådet hhv. mandag den 23. og 30. august 2021
- Budgetforhandlingsmøder er fastsat til lørdag den 21. august kl. 9, onsdag den 25. august kl. 17.00, søndag den 29. august kl. 14.00 og søndag den 5. september kl. 17.30
- Partierne fremsætter ændringsforslag senest mandag den 6. september 2021 kl. 23.59 således, at de kan indgå i Økonomiudvalgets 2. behandling mandag den 20. september 2021
- Der afholdes borgermøde om budget 2022-2025 tirsdag den 24. august kl. 17.00-19.00.
- Såfremt Byrådet ønsker at søge om tilskud til nedsættelse af skatten i puljen tilknyttet indfasning af tab som følge af udligningsreformen er fristen hertil den 23. august
- Såfremt Byrådet ønsker at søge om tilskud til at hæve eller sænke skatten via den ordinære skattepulje, er der frist for ansøgninger fredag den 10. september 2021
- Budgettet vedtages endeligt ved Byrådets 2. behandling mandag den 27. september 2021

Ordforklaring (alfabetisk rækkefølge)

Anlægsramme

Ligesom der er et loft på serviceudgifterne i økonomiaftalen med regeringen, er der tilsvarende også et loft på anlægsudgifterne. Kommunerne skal samlet set overholde den aftalte anlægsramme. Formålet er at forhindre overophedning af økonomien ved at begrænse kommunernes anlægsinvesteringer. En justering af anlægsrammen medfører typisk en tilsvarende justering af statens bloktilskud til kommunerne (balancetilskuddet).

Balancetilskud

Balancetilskuddet sikrer balance mellem det udgiftsniveau, som aftales i økonomiaftalen for kommunerne og de kommunale indtægter. Balancetilskuddet er en del af kommunernes bloktilskud. Det indebærer eksempelvis, at hvis en kommune hæver skatten, og kommunernes samlede indtægter dermed stiger, vil der samtidig automatisk ske en tilsvarende nedjustering af kommunernes samlede bloktilskud fra staten.

Basisbudget

Udgangspunktet for beregning af basisbudgettet er det vedtagne budget, som blev besluttet med seneste budgetvedtagelse. Hertil foretages der justeringer med ændringer i statens tilskud og udligning til kommunerne, ændringer i pris- og lønskøn og tillægsbevillinger.

Bloktilskud og bloktilskudsnøgle

Kommunerne finansieres delvist af egne skatteindtægter og delvist af statens bloktilskud. Bloktilskuddet er sammensat af følgende dele:

- Det videreførte bloktilskud fra året før
- Marginale budgetgarantien på overførselsområdet
- Kompensation for mer- eller mindreudgifter som følge af nye eller ændrede opgaver
- Balancetilskud

Størrelsen af næste års bloktilskud fastlægges i økonomiaftalen mellem KL og regeringen. I aftalen er der dog typisk også en række ændringer til indeværende års bloktilskud.

For at tilskynde kommunerne til at overholde service- og anlægsrammerne er dele af bloktilskuddet gjort betinget. Det indebærer, at op til 1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunernes budgetter overholder anlægsrammen, mens op til 3 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at budgetterne overholder servicerammen. Hvis kommunernes samlede udgifter overstiger service- eller anlægsrammen, nedjusteres bloktilskuddet krone for krone.

Demografiregulering

På Børn, Skole og Ældre tildeles budget efter antallet af brugere. En ændring i den forventede befolkningsudvikling giver således automatisk anledning til en justering af budgettet til området.

DUT-princippet

Det Udvidede Totalbalanceprincip kaldes i daglig tale DUT. DUT indebærer, at staten tilpasser bloktilskuddet, når kommunerne bliver pålagt eller frataget opgaver af Folketinget. DUT sikrer dermed, at kommunerne får tilført de nødvendige midler, når Folketinget ændrer på regler, der medfører udgifter i kommunerne. Omvendt sænkes bloktilskuddet, når Folketinget fjerner eller mindsker kravene til en kommunal opgave.

Faseopdelt budgetlægning

Kommunerne og regeringen har gennem mange år indgået årlige aftaler for den kommunale økonomi, hvori der blandt andet er blevet aftalt rammer for serviceudgifterne, anlægsudgifterne og skatteudskrivningen. Kommunerne har siden budgetlægningen for 2009 praktiseret en "faseopdelt budgetlægningsproces", hvilket har medført en mere forpligtende samarbejdsproces kommunerne imellem med henblik på at overholde økonomiaftalens økonomiske rammer.

Proceduren forudsætter, at kommunerne tidligt efter sommerferien orienterer KL om de forventede hovedtal i budgettet. Landsprognosen drøftes herefter på et fælles borgmestermøde. I kølvandet på dette gennemfører KL en dialog med kommunerne om eventuelle korrektioner, således at der dannes en ny landsprognose, som kan danne grundlag for en fornyet dialog mellem borgmestrene.

Resultatet af de senere års koordinering af kommunernes budgetter og regnskaber har vist, at den faseopdelte budgetlægning fungerer, og at kommunerne har en stor vilje til i fællesskab at overholde de indgåede aftaler.

Langfristet gæld

Langfristet gæld er defineret som gæld, der har en løbetid på mere end ét år. Eksempelvis: Et lån, der er optaget i 2016 og løber frem til 2021, med årlige afdrag vil have en løbetid på 5 år og klassificeres som langfristet gæld. Kommunale lån må normalt løbe i 25 år. Ved lånedispensationer fra Bolig- og Indenrigsministeriet kan løbetiden også fastsættes til 10 år (se evt. nærmere om emnet i Lånebekendtgørelsen samt vejledning, Bolig- og Indenrigsministeriet).

Kortfristet gæld er lån eller midlertidige kassekreditter med løbetid under ét år.

Lov og Cirkulæreprogrammet (LCP)

Lov- og Cirkulæreprogrammet* (LCP) er den compensation/modregning, kommunerne modtager/skal betale som følge af lovændringer. F.eks. vil en lovændring, der pålægger kommunerne at udføre nye opgaver, medføre, at kommunerne under ét får en økonomisk compensation svarende til det skønnede udgiftsbehov i kommunerne.

Midtvejsregulering

Kommunen modtager hvert år en midtvejsregulering af de generelle tilskud mv. indeholdende ændringer i forhold til de forudsætninger, der indgik i arbejdet med budgetlægningen for året før.

Ordinær gæld

Kommunens ordinære gæld er beregnet som kommunens langfristede gæld fratrukket gæld vedrørende klimaforbedrende investeringer og gæld vedrørende indefrosen ejendomsskat. Gæld vedrørende de klimaforbedrende investeringer opgøres ikke som ordinær gæld, fordi låneydelserne betales af de medfølgende besparelser. Gæld vedrørende indefrosen ejendomsskat opgøres heller ikke som ordinær gæld, fordi den modsvares af et tilgodehavende hos de husejere, der har fået indefrosset deres ejendomsskat. Når ejendommen sælges, modtager kommunen den indefrosne ejendomsskat, hvorefter kommunen kan tilbagebetale sit lån. Gælden vedrørende indefrosset ejendomsskat forventes overtaget af staten i 2024. Udviklingen i den ordinære gæld er afhængig af, i hvilket omfang der optages lån.

Serviceudgifter

Kommunens serviceudgifter omtales i daglig tale også som kommunens driftsudgifter. Dog indgår udgifterne til bl.a. beskæftigelsesområdet ikke. Serviceudgifter dækker over alle kommunens udgifter til den daglige drift af kommunens serviceproduktion f.eks. daginstitutioner, folkeskoler, kommunernes del af sundhedsområdet, udgifter til udsatte børn og voksenhandicappede samt ældre. Derudover indgår kommunens udgifter til miljøindsatsen, veje og kollektiv trafik. Administrationsudgifter er også en del af serviceudgifterne.

Det er klart defineret, hvad der *ikke* indgår i kommunens serviceudgifter. Det drejer sig om:

- Forsyning
- Tjenestemandspension forsyning
- Overførsler*
- Forsikrede ledige
- Refusion fra central ordning (særligt dyre enkeltsager)
- Medfinansiering af regionernes sundhedsudgifter
- Ældreboliger
- Anlægsudgifter

*Overførselsudgifter er kommunens udgifter til overførselsindkomster og andre kontante ydelser til borgerne samt udgifter til integrations- og aktiveringsindsatsen. En ydelse kan være midlertidig eller permanent, men den gives altid på baggrund af lovgivning. Nogle steder kaldes overførselsudgifterne derfor også for de "lovbestemte udgifter".

Kommunernes samlede serviceudgifter i budgetåret aftales mellem regeringen og KL i de årlige økonomiforhandlinger.

Service ramme

Når der laves en økonomiaftale mellem KL og regeringen, aftales der også en ramme for, hvor mange penge kommunerne under ét må bruge på serviceudgifter i det enkelte år. Dette kaldes en service ramme eller et serviceloft. Hvis kommunerne under ét ikke overholder dette loft, vil staten udmønte en sanktion overfor kommunerne. En justering af service rammen medfører en tilsvarende justering af statens bloktilskud til kommunerne (balancetilskuddet). Der medfølger således finansiering til ændringer i rammen.

Statsgaranti

I budgetlægningen kan kommunerne vælge mellem et statsgaranteret udskrivningsgrundlag eller et eget skøn over udskrivningsgrundlaget (selvbudgettering). Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er beregnet af Social- og Indenrigsministeriet som det senest opgjorte udskrivningsgrundlag fremskrevet med den forventede økonomiske vækst. Vælger kommunen det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, vil kommunen få udbetalt det beregnede niveau af ministeriet. Vælger kommunen at basere budgetlægningen på sit eget skøn over udskrivningsgrundlaget, vil kommunen få udbetalt den tilsvarende indkomstskat af ministeriet i budgetåret. Tre år efter budgetåret vil der ske en efterregulering af kommunens indkomstskat baseret på det faktiske udskrivningsgrundlag i indkomståret. Valget af eget skøn for udskrivningsgrundlaget er derfor forbundet med en risiko for efterfølgende at få en negativ efterregulering.

Vedttaget budget

Det af Byrådet godkendte budget for budgetforligets første år. Sammen med årsbudgettet vedtages ligeledes flerårsoversigten, der indeholder budgetoverslag for de næste 3 år. Formålet med overslagsårene er at sikre, at der sker en vurdering af de mere langsigtede virkninger, som beslutningerne i årsbudgettet indebærer.

Velfærdsprioriteringsprogrammet

I regeringen og KL's aftale om kommunernes økonomi i 2020 blev moderniserings- og effektiviseringsprogrammet suspenderet og erstattet med velfærdsprioriteringsprogrammet. Velfærdsprioriteringsprogrammet er et strategisk samarbejde mellem regeringen og KL, der skal bidrage til at frigøre midler indenfor kommunernes budgetter til brug for den borgernære velfærd. Samarbejdet indeholder tre overordnede spor:

- Innovation på velfærdsområderne
- Frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift
- Flerårigt sigte i budgetsamarbejdet

Økonomiaftale mellem regeringen og KL

Siden 1979 har KL og regeringen stort set hvert år i juni måned indgået en aftale om næste års økonomi i kommunerne. Det sker som led i det generelle budgetsamarbejde mellem regeringen og kommunerne. Aftalerne indeholder blandt andet rammer for service- og anlægsudgifterne samt målsætninger for kommunernes skatteudskrivning. Økonomiaftalerne indgås for kommunerne under ét. Formelt set er der tale om frivillige aftaler, der ikke binder kommunerne juridisk. Dog har staten mulighed for at tilbageholde dele af finansieringen til kommunerne, hvis ikke aftalerne overholdes, jf. overstående afsnit om bloktilskud.